

Dužnici

1.

Zaobišla sam mesto na podu sa kog sam danima ribala skorelu krv, otvorila vrata i ćutke propustila Vesnu u stan.

Ujela se za usnu i kročila unutra. Pošla je da me zagrlji, ali zaustavila sam je šakom. Sela sam za sto i klimnula glavom ka novinama koje je držala u ruci. Odsutno ih je pogledala i položila ih na sto. Pošla je da sedne, pa zaustila da progovori. Ali nije učinila ništa od toga. Neko vreme je samo stajala.

Sela je naspram mene i oslonila glavu o podlaktčene ruke. Mislila sam da će pogledom progoreti rupe na meni. I dalje je grizla usnu. Listala sam novine. Uzdahnula je i tresnula rukom po novinama. Sa pola glasa prevalila je preko usana:

„Ne možeš više ovako.“

I dalje sam ćutala.

„Slušaj šta ti pričam, ne možeš više ovako“, reče ona glasnije. „Jel' vidiš šta praviš od sebe? Ej, pogledaj me! Treba da... Pogledaj me. Jovana, misliš da si jaka i da možeš sama da pregrmiš? Ako ti se plače, plači. Ako ti se priča, tu sam da slušam. Ali ovo... Kažnjavaš sebe.“

Izvukla sam novine pod njenom rukom, otrgnuvši parče papira. Gledala me je otvorenih usta. Fiksirala je ožiljak na mom vratu, koji bi uvek pocrveneo kad sam besna. Zagrizla je usnu; kad je povukla zube, njihovi tragovi su ostali na mekom mesu. Skrenula je pogled ka zidu: krvavi pečati veličine mandarina. Jedni preko dugih, novi preko starih, sveža krv preko skorele. Odmahnula je glavom, stala kraj prozora. Razvukla je zavese i otvorila prozor. Vreo, ali čist vazduh navalio je unutra, mešajući se sa ustajalim zasićenim duvanskim dimom i smradom isporučane hrane.

Muzika iz stana iznad probijala se kroz zidove: *All that I wanted were things I had before. All that I needed I've never needed more...* Otkad je započela monolog, Vesna je delovala samouverenije. Znala sam da želi da pomogne, ali nije mi bilo do njenog sranja.

„Jebote... i meni kad se desilo *ono* sa Borkom.“ Stiskala je zamotuljak koji joj je visio oko vrata. Amajlija koju je pokupila od vračare iz čije kuće nije izbijala. „Ne bih da poredim...“

Pogledala sam je, vrteći glavom. *O čemu pričaš?*

„Znam“, reče ona. „Znam. Borko i ja smo raskinuli, a Andrej je mrtav. Ali moraš da... Moraš da nastaviš dalje! Moraš!“

Pregledala sam čitulje i zaustavila se kod Andrejevih. Pogledala sam Vesnu i dugo je ćutke proučavala. Klimnula sam glavom. „Ovo je prvi dan ostatka mog života... i tako to?“

Stajala je kraj prozora i gledala napolje. Pripalila je cigaretu i izdahnula dim kroz prozor. Zgrčenim prstima stezala je cev parnog grejanja. U otvorenom prozorskom staklu videla sam: suze su se skotrljale niz obraze, nije se trudila da ih obriše. Nesigurnom rukom prinela je cigaretu usnama i nervozno vukla dim za dimom. Povremeno me je posmatrala u odsjaju stakla. Nastojala sam da nam se pogledi ne sretnu.

Ustala sam, uzela makaze iz komode i vratila se za sto. Zasekla sam papir oko Andrejeve slike. Vesna se okrenula; pogledala me podignutih obrva. Prećutala je, uvukla novi dim i nastavila da posmatra dečje igre u dvorištu.

Isekla sam čitulju. Sa druge strane – preko teksta na kom je pisalo „Barbi ubist...“ – nanela sam tanak sloj lepka. Zalepila sam ga u svesku, na čijoj sam prvoj strani napisala *Dužnici*. Hronika događaja koji će uslediti: nekoliko imena i tačka. Onako kako su zaslužili svi koji su imali veze sa Andrejevom smrću. Povrh stranice crvenim markerom napisala sam: ANDREJ.

„Ako hoćeš, sutra sam tvoja“, rekoх naposletku. „Šta god želiš.“

Naglo se okrenula, ali nije odmah progovorila. Oči su joj zablistale. „Naš kakav strukirani kaputić ima u *Zari*? Stajao bi ti...“

„K'o Čajni O'Brajen?“ Otvorila sam crni flomaster. „Kaputić u sred leta!“

Vesna je podigla obrvu i upitno me pogledala. „Čajna O...?“

„Jebote, svi su odrasli na tome. Hong-Kong i to.“

„Baš!? Al' imaš asocijacije. Rasprodaja je, inače. Kaputić.“ Osmehnula se. „Hong-Kong, Brus Li... He, he, strava. Čekaj... Čajna? Plavuša što se sveti?“

„Aha.“

Vesnino lice se ponovo zgrčilo.

Shvatila sam jednu stvar. Nisam mogla da se smirim dok ne nađem Andrejevog ubicu. Život je stao i jedino je osveta mogla da mu

pruži šansu da se nastavi. Takođe, panduri su imali dovoljno vremena da reše slučaj, da su to hteli. Bila sam prepuštena samoj sebi.

„Je l' Čajna ime lika ili glumice?“, reče Vesna.

„K'o da je bitno...“

Slegnula je ramenima.

„Eto, Vesna... živa sam. Sutra može to, šta god. Sad bih da budem sama.“ U svesku sam napisala veliki broj jedan, pored njega: ĆOMI; ispod sam dodala broj dva i: ĐANI.

2.

Vesna se nije bunila, ukopala je cigaretu u prepunoj plehanoj pepeljari i naprečac otišla. Stala sam kraj prozora – gotovo na isto mesto gde je ona stajala – i pripalila cigaretu.

Teško je verovati u nešto što izmiče razumnom objašnjenju. Uz Andreja sam proširila vidike. Kad bih ranije videla vidovnjake na TV-u, promenila bih kanal. Andrej je zaista imao sposobnost, koju je zvao Blesak. Ljutio bi se da kažem: vidovitost. Za njega su prošlost, sadašnjost i budućnost stajali u istoj ravni. Još kao balavac jednom je rekao: 'Tobus, 'mion... Buuuuumm!!', pre nego što će se autobus i kamion sudariti. Drugi put je predvideo da će se deda povrediti. I tako u nedogled. Vidovnjaci kažu da ne vide svoju budućnost. Ne znam da li je Andrej znao šta će se desiti sa njim? Uništavala me je pomisao da je znao.

Da li je moguće promeniti budućnost?

Pogledala sam krvave otiske na zidu, kojih se Vesna zgranula. Neželjene slike su se same stvorile pred očima. Godinama sam trenirala tekvondo. Ranije je to bio način da se ispraznim, nastavila sam po automatizmu. U početku, ruke su krvarile. Jedan udarac i koža bi popustila. Zatim je ojačala. Satima sam iskaljivala bes, ali krvi nije bilo. Telo pretvoreno u mašinu za ubijanje.

Odagnala sam misli i ponovo pogledala napolje. Đavolji dah navirao je u stan. Asfalt se lepio za patike, istopljen od vreline. Deca: vrište, skaču, biju se, pucaju jedni na druge zamišljenim pištoljima. Sva ta mala vesela lica koja kroz igru uče da mrze. Kao što sam i ja učila, kao i svi mi.

3.

Kao da sam juče upoznala Andreja.

Pakao na Filološkom fakultetu – upis.

„Izvini“, začujem glas iza sebe. „Je l' treba još koji obrazac, sem ovih?“ Pruži mi ruku. „Andrej.“

„Jo-jovana.“ Pogledam papire, a usput i njega. Kratka kosa, čvrsto lice, tri-čtvrť bermude, majica sa pin-ap cicom, slušalice oko vrata. „Mislim da ne treba ništa više...“

„Šta, šta...“ Pogleda me zapanjeno. „Ponovi to!“

„Šta.“

„Ne, ne, reci još nešto!“

„Ništa te ne razumem... O čemu pričaš?“

„To, to! Reci još nešto! Ne mogu da verujem.“

„Šta?“

„Ekstrema, sa radija?“

„Neee!?“

„Bedak, baš liči glas.“ Ponovo mi pokaže papire koje drži u rukama. „Znači, to su ti obrasci?“

„Aha.“ Klimnem glavom. „Inače ćemo zajedno ponovo da čekamo.“

„O da... Taman bih došao dogodine.“ Nasmeje se, pa doda za sebe: „Ladno nisi Ekstrema.“

„Toliko ti je stalo do faksa“, kažem. „Kad bi došao dogodine?“

„Jebeš faks!“ Odmahne rukom. „Upis'o sam ga 'da se sklonim sa ulice. Što bi reko moj čale.“

„Ha! Moja priča. Manje-više. Što baš španski... ako ti je svejedno?“

„Glupa priča.“

Raširim ruke. „Imam sve vreme sveta.“

Uzdahne. „Vidi, kao klinac sam čitao *Guliverova putovanja*...“ Pogleda oko sebe. „I eto.“

„Šta bre 'eto'“, kažem. „Kakve veze imaju *Guliverova putovanja* sa Španijom?“

„Nikakve.“

„Pa šta onda?“, kažem. „Daj, bre, nemoj da ti...“

„Glupa priča. To mi je bila kao omiljena knjiga...“

„Nisi baš puno čitao, a?“

„Da.“ Nasmeje se. „Verovatno je to.“

„I?“
„I ništa. Nešto sam istripovao da su ti Liliputanci u Španiji... i tako.“
„I to je to!“
„Aha.“
„Glupa priča“, kažem.
„Glupa, reko sam ti.“
Šalteruša zakuvava kafu. Devojka lupa po staklu. Njena drugarica se umiva vodom iz flašice.
„A ti?“, kaže Andrej.
„Šta? Filološki-španski?“
„Aha.“
„Glupa priča.“
„Naravno...“, kaže grizući obraz.
„Ne znam ni ja... treninzi. Nisam imala vremena da spremam prijemni za nuklearnu fiziku?“
„Aerobik?“, kaže Andrej.
„Šta 'aerobik'?“
„Treninzi?“
„Ha, ha. Bože, 'aerobik'!? Zar ti ličim na takvu?“, kažem. „A-a, tekvondo i streljaštvo.“
„Sereš!?“
„A-a.“
„Daj, takva riba da trenira tekvondo?“
„I streljaštvo.“
„Jebeš streljaštvo! Znaš, i ja sam trenirao... *boks*.“ Nakrivi vrat i pokaže mi malenu tetovažu. „Vidi.“
„Šta je to?“, kažem čkiljeći. „Sitno je.“
„Boksterske rukavice.“
„Kul.“
„To je kao fora kad muvam ribe.“
„Šta, ribe se lože na tetovaže?“
„Na boks.“
„Aha.“
„Nije u tome fora. Prvo ispričam kako muvam ribe na priču o boks...“ Nasmeje se. „Posle kažem: 'Jesam ti rekao da sam trenirao boks?'“

„Sledeći“, drekne šalteruša i crvenim kandžama ščepa dokumenta. Red se istopio. Znojjava sam i umorna.

„Znači tako“, kažem. „Guliver. Španija. Lepo, lepo.“

„Aha.“

„Nego, je l' znaš šta je Swift... o čemu su zapravo *Guliverova putovanja*?“

„Kako to misliš?“

„Ne znaš da su našli Swiftove beleške–“

„Neee...“

„–i da je to alegorija za seksualne ekperimente sa konjima. Kontaš, oni mali... Zapravo, njima *mali*, njemu veliki.“

„Moolim?“, izusti Andrej sa pola glasa. „Gde si to čula?“

Slegnem ramenima. „Pročitala negde.“

„A-u...“ Andrej zavrti glavom. „Nikad ne potcenjuj devojkicu sa malim ustima–“

„Jer može da ti sruši iluzije?“

„–može da ti sruši iluzije.“